

O, VERRUKKELIJKE PERSPECTIEF

Het zijn niet mijn woorden, maar (volgens Vasari) die van Paulo Uccello, de begenadigde schilder die de geboorte en de snelle verspreiding van de perspectiefleer beleefd heeft.

Na het "katten" op de perspectief, als HET ultieme instrument voor een natuurgetrouwe afbeeldingsmethode nu een positief verhaal.

NATUURGETROUW AFBEELDEN is een begrip dat nadere verklaring vraagt. Als we het bijvoorbeeld over een portret hebben dan is de bewonderende uitroep: "het lijkt sprekend!" zeker een teken dat de persoon natuurgetrouw is afgebeeld. Maar dit soort natuurgetrouwheid was niet het probleem waarmee de schilders rond 1400 worstelden. Het ging erom hoe we de 3D-wereld moeten transformeren naar een tweedimensionaal vlak, zo, dat we de illusie krijgen een 3D-wereld te zien.

Een vergelijking die we in vele vroege verhandelingen over perspectief herhaaldelijk tegenkomen geeft dat goed weer: bij een natuurgetrouwe afbeelding is het alsof wij door een

open raam (het schilderij) een stuk van de echte wereld zien.

Een prachtige illustratie van dit ideaal zou het schilderij "La condition humaine" van Magritte uit 1934 kunnen zijn.

Wat is schilderij... en wat is landschap?

De perspectiefleer, zoals die in 1436 voor het eerst door Alberti beschreven werd, gaf een gezonde wiskundige methode om dit afbeeldingsideaal te bereiken. Ze levert een beeld op het netvlies dat exact overeenkomt met het netvliesbeeld dat het kijken naar de 3D-wereld geeft. **PRACHTIG TOCH !** Leonardo da Vinci heeft al gewezen op de beperkingen van deze nieuwe afbeeldingsmethode. Bij het bekijken van de afbeelding moet men met een oog (lieft

door een gaatje in een ondoorzichtig scherm) kijken op dezelfde plaats die de schilder tijdens zijn werk heeft ingenomen. De natuurgetrouwheid geldt dus maar voor een enkel bepaald punt voor het schilderij.

Maar welke beschouwer trekt zich iets daarvan aan?

Verder wil Da Vinci de beeldhoek van een perspectivische afbeelding beperken tot 30 à 40 graden..., anders gaat het mis.

NU weten wij dat ons brein wel weg weet met niet al te gelukkige input vanuit het netvlies.
Een perspectivische afbeelding wordt, ondanks de genoemde bezwaren, uitstekend verwerkt.

De perspectiefleer heeft later (Desargues, 1639) geleid tot een prachtig stuk nieuwe wiskunde:
de projectieve meetkunde.

O, VERRUKKELIJKE PERSPECTIEF !